

Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2010

REKENINGKUNDE

PUNTE: 300

TYD: 3 hours

Hierdie vraestel bestaan uit 18 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Jy word voorsien van 'n vraestel en 'n antwoordeboek.
Gebruik die antwoordeboek om alle vrae te beantwoord.
  2. Die vraestel bestaan uit 6 VERPLIGTE vrae. Beantwoord AL hierdie vrae.
  3. Gebruik die formate wat verskaf is om jou vrae op te beantwoord.
  4. Berekeninge **MOET** getoon word om deelpunte te verdien.
  5. Probeer om by die voorgestelde tydsindelings te hou.
  6. Nie-programmeerbare sakrekenaars mag gebruik word.
  7. Jy mag 'n donker potlood of blou / swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
-
-

VRAAG 1: 35 punte; 21 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Bankversoening en interne kontrole	LU1 Finansiële rekeningkunde - AS4 Ontleding en interpretasie van rekonsiliasies LU3 Bestuur van hulpbronne - AS6 Pas interne kontroleprosesse toe

VRAAG 2: 35 punte; 21 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Voorraadwaardasie, kontrole, BTW en Etiek	LU1 Finansiële rekeningkunde - AS5 Interpretasie van finansiële inligting LU3 Bestuur van hulpbronne - AS4 Voorraadwaardasie - AS5 Gedragskode - AS6 Toepassing van interne kontrole en auditprosesse

VRAAG 3: 35 punte; 21 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Vervaardiging	LU2 Bestuursrekeningkunde - AS2 Berei koste-inligting voor, analyseer dit en lewer verslag daaroor LU3 Bestuur van hulpbronne - AS6 Pas interne kontrole en auditprosesse toe

VRAAG 4: 80 punte; 48 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Maatskappy verslaggewing	LU1 Finansiële rekeningkunde - AS5 Stel finansiële state op - AS6 Analiseer 'n auditverslag LU3 Bestuur van hulpbronne - AS5 Gedragskode en die rol van professionele liggame - AS6 Pas interne kontrole en auditprosesse toe

VRAAG 5: 75 punte; 45 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Kontantvloei en interpretasie van 'n maatskappy	LU1 Finansiële rekeningkunde - AS5 Stel finansiële state op en interpreteer die state LU3 Bestuur van hulpbronne - AS5 Gedragskode

VRAAG 6: 40 punte; 24 minute

Onderwerp van die vraag:	Leeruitkomste gedek:
Begroting	LU2 Bestuursrekeningkunde - AS3 Analiseer en interpreteer 'n geprojekteerde inkomstestaat LU3 Bestuur van hulpbronne - AS6 Pas interne kontrole en auditprosesse toe

VRAAG 1**BANKVERSOENING****(35 punte; 21 minute)**

Die onderstaande inligting het betrekking op All Access Handelaars, 'n algemene handelaar in 'n woongebied.

Verwys na die gegewe inligting en beantwoord die vrae wat volg.

INLIGTING:**Bankversoeningstaat van All Access Handelaars op 30 Junie 2010**

	R
Ongunstige saldo volgens Bankstaat	12 300
Uitstaande deposito	4 650
Uitstaande tjeks:	
Nr. 789 (gedateer 25 Desember 2009)	750
Nr. 1032	1 365
Nr. 1040 (gedateer 5 Julie 2010)	2 355
Krediteer bedrag verkeerdelik deur die bank gedebiteer	1 550
Saldo volgens bankrekening	?

GEVRA:

- 1.1 Wat is die doel van 'n Bankversoening? (2)
- 1.2 Tjeknr. 789 is verouder. Die tjek is aan Bafanafonds uitgereik as 'n donasie. Hierdie organisasie bestaan nie meer nie. Dui die dubbelinskrywing aan om die verouderde tjek te boekstaaf. (2)
- 1.3 Die finansiële jaar van All Access eindig op 30 Junie elke jaar. Hoe sal tjeknr. 1040 (ten gunste van Aggie Handelaars, 'n krediteur) in die finansiële state hanteer word? Gee 'n rede vir jou antwoord. (6)
- 1.4 Noem EEN fout deur die bank wat die foutiewe debietinskrywing van R1 550 op All Access se bankstaat tot gevolg kon hê. (2)
- 1.5 Bereken die saldo van die bankrekening. Dui aan of die saldo gunstig of ongunstig is. Neem die fout in Vraag 1.2 in ag met die berekening van die saldo. (5)
- 1.6 'n Tjek vir R175 ontvang van 'n debiteur, B. Pine, is geweier weens onvoldoende fondse. Dui die dubbelinskrywing in die algemene grootboek aan om die geweierde tjek te boekstaaf. (2)
- 1.7 Tjeks word hoofsaaklik geweier as gevolg van onvoldoende fondse. Noem TWEE ander redes, behalwe onvoldoende fondse, vir die weiering van tjeks. (4)

- 1.8 Suid-Afrikaanse maatskappye is bekommerd oor die toename in 'witboordjiemisdaad', asook 'blouboordjiemisdaad'.
- 1.8.1 "Witboordjiemisdaad" kan gedefinieer word as gesofistikeerde misdaad gepleeg deur bestuurslede, terwyl "blouboordjiemisdaad" gedefinieer kan word as ooglopende misdaad wat nie toegang tot die besigheid se boeke verg nie. Gee 'n voorbeeld van elk van hierdie misdade wat in 'n onderneming kan voorkom. (4)
- 1.8.2 Wat beteken die term **interne kontrole**? (2)
- 1.8.3 Wat is die rol van 'n interne ouditeur? (2)
- 1.8.4 Wat is die rol van 'n eksterne ouditeur? (2)
- 1.8.5 Hoekom moet die eksterne ouditeur ook bekommerd wees oor die kwaliteit van interne kontrole in 'n onderneming? (2)

VRAAG 2**VOORRAADWAARDASIE, KONTROLE, BTW EN ETIEK (35 punte; 21 minute)**

- 2.1 Jy word voorsien van inligting aangaande Tiger Musiek vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2010. Die onderneming is in Pretoria. Die onderneming verkoop musiek in die vorm van kompakskywe (CD's).

GEVRA:

- 2.1.1 Bereken die waarde van die voorraad voorhande aan die einde van die jaar volgens die geweegde gemiddelde metode. (8)
- 2.1.2 Bereken die AANTAL CD's wat gesteel is. (5)
- 2.1.3 Bereken die WAARDE van die CD's wat gesteel is. (3)
- 2.1.4 Noem DRIE punte van praktiese advies aan Tiger Musiek oor hoe om hulle interne voorraadkontrolle te verbeter. (6)

INLIGTING:

1. Die onderneming maak van die deurlopende voorraadstelsel en die geweegde gemiddelde voorraadwaardasiemetode gebruik.
2. Aantal CD's vir die jaar.

	Eenhede	Prys per eenheid	Totale waarde
CD's voorhande op 1 Maart 2009	2 500	R70	R175 000
CD's voorhande op 28 Februarie 2010	3 020	?	?
CD's op krediet gekoop gedurende die jaar	15 000		R1 150 000
Gekoop op 30 April 2009	4 000	R60	R240 000
Gekoop op 31 Augustus 2009	3 000	R90	R270 000
Gekoop op 30 November 2009	8 000	R80	R640 000
CD's gedurende die jaar geëindig 28 Februarie 2010 verkoop.	14 400	R125	R1 800 000

- 2.2 Jy is aangestel as die rekenmeester van Bawinile se Minimark. Na 'n interne oudit kom jy af op ongerymdhede met die kasregisterstrokies. Dit blyk dat die inligting van Kassier 5 foutief is.

Die bestuurder van Bawinile se Minimark voel dat hy nie nodig het om al die BTW wat hy van die klante ingevorder het, aan SAID oor te betaal nie. Kasregister 5 is geprogrammeer om BTW op sekere nulkoers-items te hef. Geen strokies van kasregister 5 is getoon in die rekeningkundige rekords van Bawinile se Minimark nie.

GEVRA:

- 2.2.1 Hoe sal jy teenoor die bestuurder reageer as hy voel dat dit nie nodig is om al die BTW aan SAID oor te betaal nie? Noem EEN reaksie. (2)
- 2.2.2 Bereken die totale bedrag BTW wat op Nulkoers-items gehef is, as die bedrag, insluitend BTW, op die kasregisterstrokie van Kassier 5 R29,10 was. (3)
- 2.2.3 In die bostaande scenario het die bestuur oneties opgetree. Gee TWEE redes om hierdie standpunt te staaf. (4)
- 2.2.4 Wat sal die gevolge vir die bestuur wees, in die bogenoemde scenario, as hulle aksies aan die lig kom? Noem TWEE gevolge. (4)

Bawinile se Minimark			
Tel:801-9662			
BTW# 7408919723			
KASSIER 3			
Bederfbares			19.95
Koffie			41.84
Eiers			9.25*
Blik vrugte			12.55
Tab			10.99
Piesangs			6.55*
Kougom			4.19
Bruinbrood			3.25*
Melk			3.65*
TOTAAL			112.22
Items 9 Verskuldig			112.22
KONTANT			120.00
KLEINGELD			7.78
NIE-BTW*	0.00	00.0%	22.70
BTW-BDG	12.53	14.0%	89.52
26/08/2009			

Bawinile se Minimark			
Tel:801-9662			
BTW# 7408919723			
KASSIER 5			
Tee			15.75
Rys			8.20
Tennisballe			25.50
Coke			10.99
Appels			8.05*
Kougom			4.19
Mieliemeel			8.25
Kookolie			12.65
TOTAAL			93.58
Items 8 Verskuldig			93.58
KONTANT			100.00
KLEINGELD			6.42
NIE-BTW*	0.00	00.0%	8.05
BTW-BDG	10.50	14.0%	85.53
27/8/2009			

VRAAG 3**VERVAARDIGING****(35 punte; 21 minute)****3.1 BALLY SPEELGOEDVERVAARDIGERS**

Jy word voorsien van inligting aangaande Bally Speelgoedvervaardigers vir die jaar geëindig 28 Februarie 2010.

Die onderneming vervaardig en verkoop een tipe sagte speelgoed.

GEVRA:

- 3.1.1 Stel die Fabrieksbokostennota tot die Produksiekostestaat op. (20)
- 3.1.2 Stel die Produksiekostestaat op. (7)
- 3.1.3 Bereken die eenheidskoste van produksie. (3)

INLIGTING:**1. Eenhede geproduseer:**

11 100 speelgoed is gedurende die finansiële jaar geproduseer.
--

2. Voorraadsaldo's:

	1 Maart 2009	28 Februarie 2010
Direkte materiaalkoste	R80 000	R?
Goedere-in-bewerkingvoorraad	35 000	62 337
Klaarprodukte	27 900	?
Verbruiksgoedere	4 700	1 900

3. Transaksies vir die jaar:

	R
Grondstowwe vir produksie uitgereik	231 575
Verbruiksgoedere: kontantaankope	9 900
Koste van klaarprodukte vervaardig	?
Verkope: klaarprodukte (winsopslag 50% op kosprys van goedere verkoop)	540 000
Totale op 28 Februarie 2010	
Lone:	
• Direkte arbeid	174 000
• Indirekte arbeid	19 800
Salarisse: (insluitend voordele)	
• Fabriekvoorman se salaris	48 120
• Verkoops- en verspreidingspersoneel	38 000
• Administratiewe en klerikale personeel	28 050
Waardevermindering	
• Waardevermindering op fabriekstoerusting	20 000
• Waardevermindering op kantoormeubels	2 400
• Waardevermindering op verkoopsvoertuie	17 150
Fabrieksonderhoud	6 077
Versekering	
• Fabriek	6 240
• Administratiewe geboue	11 220
Kommissie op verkope	561
Huuruitgawe:	
• Fabriek	10 400
• Administratiewe geboue	5 830
Diverse administratiewe uitgawes	16 555

- Die fabrieksbestuurder het 'n salarisverhoging van R2 500 per maand vanaf 1 Februarie 2010 ontvang, maar die boekhouer het vergeet om hierdie verhoging en die Pensioenfonds te prosesseer. LBS het 20% beloop en die Pensioenfonds 8%. Die onderneming dra op 'n Rand-vir-Rand-basis by tot die Pensioenfonds. Bydraes word teen die onderskeie salarisse en lone-rekeninge gedebiteer.
- Herstelwerk van R500 is deur die fabriek onderneem. Bally Speelgoed het hiervoor betaal, maar dit is die verantwoordelikheid van die eienaar en dit sal van hulle huur wat hulle vir Februarie skuld, verhaal word. Die bedrag is teen die huurrekening gedebiteer. Huur vir die fabriek beloop R900 per maand.
- Versekering op die fabriek sluit 'n jaarlikse premie van R6 000 in wat vir die tydperk 1 Julie 2009 tot 28 Junie 2010 betaal is.
- 75% van die verbruiksgoedere word in die fabriek gebruik en die res in die admin/verkope-afdeling.

3.2 SHARKS KRIEKETVERVAARDIGERS

Die fabriek het 6 000 krieketkolwe gedurende die jaar vervaardig. Daar was geen goedere-in-bewerking aan die begin of aan die einde van die jaar nie. Die krieketkolwe word teen R1 800,00 elk verkoop. Die veranderlike koste per eenheid was R620.00 per krieketkolf. Alle krieketkolwe wat vervaardig is, is verkoop.

GEVRA:

3.2.1 Bereken die aantal krieketkolwe wat geproduseer en verkoop moet word om gelyk te breek. (3)

3.2.2 Behoort Shark Krieketvervaardigers tevrede te wees met die gelykbreekpunt? Gee 'n rede vir jou antwoord. (2)

Die onderstaande inligting is vir die finansiële jaar geëindig 30 Junie 2010.

Direkte grondstof	R1 320 000
Direkte arbeid	1 500 000
Fabrieksbo-koste (alles vasgestel)	2 820 000
Koste van produksie van klaarprodukte	5 640 000

Inkomstestaat vir die tydperk geëindig 30 Junie 2010.

Verkope (6 000 eenhede)	R10 800 000
Koste van verkope	(564 000)
Bruto wins	5 160 000
Verkoops- en verspreidingskoste (alles veranderlik)	900 000
Administratiewe koste (alles vas)	960 000
Netto wins (verlies)	3 300 000

VRAAG 4**BALANSSTAAT, KORPORATIEWE BEHEER EN OUDIT****(80 punte; 48 minute)****4.1 STONES BEPERK**

Stones Bpk., 'n handelaar in edelstene, verskaf die volgende inligting aangaande die jaar geëindig 30 Junie 2010.

GEVRA:

4.1.1 Voltooi die volgende notas tot die Balansstaat op 30 Junie 2010:

- Verdeelbare Reserwes (Behoue inkomste) (8)
- Handels- en ander betaalbares (31)

4.1.2 Voltooi die Ekwiteit en Laste-afdeling van die Balansstaat op 30 Junie 2010. (24)

INLIGTING:

1. Die volgende saldo's het in die Vooraansuiweringsproefbalans op 30 Junie 2010 voorgekom. Die aansuiwerings wat gegee is, is reeds in ag geneem ten einde die korrekte netto wins te bereken. Dit het R988 000 beloop soos bereken in die die Wins-en-Verliesrekening.
2. Die Aansuiwerings MOET nog in berekening gebring word om die Balansstaat en notas te voltooi.
3. **STONES BPK**
UITTREKSEL: VOORAANSUIWERINGSPROEFBALANS OP 30 JUNIE 2010

	DEBIET	KREDIET
Balansstaatafdeling	R	R
Gewone Aandelekapitaal		1 250 000
Aandelepremie		?
Behoue inkomste (1 Julie 2009)		450 000
WVF		590
SAID(LBS)		9 000
Star Mediese fonds		4 200
Bank		109 000
Krediteurekontrole		87 000
Lening: Shaid's Bank		300 000
Kleinkas	2 200	
SAID – Inkomstebelasting	248 976	
Krediteure vir salarisse		22 120
Ens.		

Nominale Rekeninge-afdeling	R	R
Salarisse en lone	192 000	
Huurinkomste		184 800
Gewone aandeledividend	88 000	
Rente op lening: Shaid's Bank	39 600	
Ens.		

4. AANSUIWERINGS EN ADDISIONELE INLIGTING:

- A Op 1 Julie 2009, die begin van die finansiële jaar, het die gemagtigde aandeelkapitaal bestaan uit 300 000 gewone aandele met 'n pari-waarde van R10 per aandeel. Tot op datum is 125 000 aandele uitgereik. 50% van hierdie aandele is teen 'n premie van 300c per aandeel uitgereik.
- B 'n Werknemer wat op 1 Julie 2010 by die maatskappy begin werk het, is per abuis in die salarisjoernaal vir Junie ingesluit. Die bedrag aan haar verskuldig **is nie** uitbetaal nie. Besonderhede van haar salaris is soos volg:

Bruto salaris	R18 000
Aftrekkings:	
LBS	30%
Mediese fonds	R1 500
WVF	1%

Die maatskappy dra op 'n Rand-vir-Rand-basis by tot die mediese fonds en die WVF.

- C Die huurder het die huur vir Julie en Augustus 2010 vooruit betaal. As gevolg van die swak ekonomiese toestande is ooreengekom om die huur met 10% te verlaag op 1 Januarie 2009.
- D Die lening van Shaid's Bank is op 1 Januarie 2005 aangegaan. Die leningsooreenkoms bepaal dat die lening OOR 10 JAAR in tien gelyke paaïemente terugbetaal moet word, vanaf 31 Desember 2005. Die rente is korrek bereken.
- E Die Bankversoeningsproses vir Junie 2010 het die volgende addisionele transaksies aan die lig gebring wat nog geboekstaaf moet word:
1. Uitstaande tjeknr. 786 vir R20 000 uitgereik aan 'n krediteur, gedateer 28 Augustus 2010.
  2. Bankkoste van R7 000, asook rente op oortrekking van R18 900.
  3. 'n Direkte deposito deur 'n krediteur, R5 000 vir 'n oorbetalings van hulle rekening die vorige maand.

- F 'n Finale dividend van 150c per aandeel is verklaar.
- G Op 30 Junie 2010 het die onderneming toerusting teen 'n verlies van R1 500 ingeruil. Die kosprys van hierdie toerusting was R27 000 en die waardevermindering vir die huidige jaar het R750 beloop. Die nuwe toerusting het R80 000 gekos. Waardevermindering word bereken teen 20% p.j. volgens die verminderdesaldo-metode.
- H Die inkomstebelasting volgens die inkomstebelastingaanslag vir die jaar het R276 640 beloop.

4.2 Beantwoord die vrae wat volg.

GEVRA:

- 4.2.1 Gee EEN rede hoekom dit belangrik is dat finansiële state volgens die AARP & IFRS-beginsels opgestel moet word. (2)
- 4.2.2 Verduidelik wat bedoel word met die Historiese koste- en Lopende Saak-beginsels. (4)
- 4.2.3 Noem nog TWEE gepubliseerde verslae van die maatskappy buiten die Inkomstestaat en die Balansstaat EN verduidelik wat die doel van hierdie twee dele is. (4)
- 4.2.4 Ouditverslae word in VIER kategorieë verdeel. Weerhouding van mening en teruggehou is twee hiervan. **Noem en verduidelik die ander TWEE verslae.** (4)
- 4.2.5 Hoekom is dit belangrik dat al die direkteure van maatskappye in Suid-Afrika 'n benadering van **goeie korporatiewe bestuur** te alle tye moet toepas? (3)

VRAAG 5**KONTANTVLOEISTAAT EN VERHOUDINGSONTLEDING (75 punte; 45 minute)**

Die onderstaande inligting is verkry uit die finansiële state van Meadows Bpk. op 28 Februarie 2010, die einde van die finansiële jaar.

GEVRA:

- 5.1 Hierdie vraag bestaan uit VIER meervoudigekeuse-vrae. Beantwoord hierdie vrae deur 'n **X** oor die korrekte antwoord op die antwoordblad te trek.
- 5.1.1 Met watter afkorting moet die naam van 'n openbare maatskappy eindig?
- A BK
  - B BPK
  - C (EDMS) BPK
  - D JEB
- (2)
- 5.1.2 Wie stel die eksterne ouditeure van 'n maatskappy aan?
- A Werkgewers
  - B Direkteure
  - C Bestuurders
  - D Aandeelhouders
- (2)
- 5.1.3 Watter van die volgende items moet uit die berekening gelaat word met die berekening van die effek van kontantvloei op die bedryfsaktiwiteite?
- A Ouditgelde
  - B Salarisse
  - C Waardevermindering
  - D Geeneen van die bogenoemde nie.
- (2)
- 5.1.4 Watter een van die volgende finansiële aanwysers word gebruik om die solvensie van 'n maatskappy te ontleed?
- A Totale bates tot totale laste
  - B Bruto wins op verkope
  - C Netto bedryfsbates
  - D Skuld / Aandeelhoudersbelang
- (2)
- 5.2 Voltooi die verdelingsrekening. (10)
- 5.3 Stel die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2010 op. (25)

Alle berekeninge moet getoon word om deelpunte te verdien.

5.4 Bereken die volgende vir 2010:

Toon berekeninge tot twee desimale plekke.

- 5.4.1 Skuld/Aandeelhoudersbelang (Hefboomverhouding) (3)
- 5.4.2 Dividend per aandeel (alle aandele kwalifiseer vir tussentydse en finale dividende) (3)
- 5.4.3 Netto batewaarde per aandeel (3)
- 5.4.4 Vuurproefverhouding (4)
- 5.5 Die aandeelhouders is bekommerd oor die toename in geleende kapitaal. Hulle is van mening dat die toename in rente 'n negatiewe invloed op die wins gaan hê. Stem jy saam met hulle? Bespreek deur TWEE finansiële aanwysers aan te haal en lewer kortliks kommentaar om jou antwoord te staaf. (7)
- 5.6 Jou vriend besit 2 000 aandele in Meadows Bpk.
- 5.6.1 Wat was sy belegging, volgens die boeke, werd op 28 Februarie 2009? (3)
- 5.6.2 Hoekom is die pryse van die aandele op die J.E.B. verskillend van bogenoemde pryse? (Verskaf EEN rede.) (2)
- 5.6.3 Jou vriend oorweeg dit om nog 1 000 aandele teen markprys in Meadows Bpk. te koop
- (a) Hoeveel sal hy in totaal op 28 Februarie 2010 vir die aandele betaal? (3)
- (b) Noem EEN punt ten gunste van sy besluit om meer aandele aan te koop. (Haal syfers/verhoudings aan.) (2)
- (c) Noem EEN rede teen sy besluit om nog aandele aan te koop. (Haal syfers/verhoudings aan.) (2)

INLIGTING:

1.	Uittreksel uit die Inkomstestaat	R
	Waardevermindering	?
	Rente-uitgawe	76 500
	Netto wins na belasting	630 000
	Inkomstebelasting (koers 30% van die netto wins)	?

2.	Uittreksel uit die Balansstaat	28/02/2010	28/02/2009
	Handelsvoorraad	920 000	1 060 000
	Handels- en ontvangbares (sien 3.2)	688 000	612 000
	Gewone Aandeelhoudersbelang (40 000 aandele is uitgereik)	2 800 000	2 060 800
	Behoue inkomste	600 800	560 000
	Lening: Geldbank	552 000	468 000
	Handels- en betaalbares (sien 3.3)	968 100	808 000
	Bedryfsbates	2 218 688	?

3.	Uittreksel uit die notas tot die finansiële state
-----------	--

3.1	Vaste bates	Grond en Geboue	Voertuie	Toerusting
	Kosprys op 28/02/2009	2 000 000	360 000	168 000
	Opgelope waardevermindering	0	(36 000)	(31 920)
	Drawaarde op 28/02/2009	2 000 000	324 000	136 080
	Beweging:			
	Toevoegings	?	0	36 000
	Waardevermindering	0	?	(14 268)
	Verkope teen drawaarde	(240 000)	0	?
	Drawaarde op 28/02/2010	2 400 000	252 000	?
	Kosprys	2 400 000	360 000	184 000
	Opgelope waardevermindering	0	?	(41 308)

3.2	Handels- en ander ontvangbares	28 Februarie 2010	28 Februarie 2009
	Handelsdebiteure	648 000	576 000
	Opgelope inkomste	25 600	36 000
	SAID (inkomstebelasting)	14 400	0
		688 000	612 000

3.3	Handels- en ander betaalbares	28 Februarie 2010	28 Februarie 2009
	Handelskrediteure	568 800	520 000
	Vooruitontvange inkomste	34 400	30 400
	Opgelope uitgawes	4 100	0
	Aandeelhouders vir dividende	360 800	240 000
	SAID (inkomstebelasting)	0	17 600
		968 100	808 000

ADDISIONELE INLIGTING:

- A. Rente op lening en lening:
- 'n Nuwe lening van R84 000 is op 1 September 2009 aangegaan.
  - Alle rente is tot op datum betaal
  - Geen kapitale betalings is die afgelope finansiële jaar gemaak nie.
- B. 'n Tussentydse dividend van R228 400 is aan die aandeelhouders betaal op 31 Augustus 2009.
- C. Jy word ook van die volgende finansiële aanwysers voorsien:

	2010	2009
Skuld/Aandeelhoudersbelang	?	0,18 : 1
Dividend per aandeel	?	1060 sent
Netto Batewaarde per aandeel	?	6960 sent
% opbrengs op kapitaal aangewend (na belasting)	27,4%	23,2%
Markprys (JEB gelys)	4743 sent	6681 sent

VRAAG 6**GEPROJEKTEERDE INKOMSTESTAAT****(40 punte; 24 minute)**

Die finale verkorte Inkomstestaat van Florence Handelaars vir die **halfjaar geëindig 30 September 2010** word verskaf. Jy word ook van 'n onvoltooide Geprojekteerde Inkomstestaat voorsien. Die onderneming behoort aan Bongzi Florence.

GEVRA:

- 6.1 Bereken die ontbrekende syfers, gemerk **A** tot **H** op die Geprojekteerde Inkomstestaat. (31)
- 6.2 Noem EEN item wat jy in die kontantbegroting sal vind, maar nie in die Geprojekteerde Inkomstestaat nie. (1)
- 6.3 Noem TWEE redes hoekom Florence Handelaars dalk nie hul verwagte winsopslag op die kosprys van goedere sal bereik nie. (4)
- 6.4 Om die risiko van oninbare skuld te verminder, is daar sekere stappe wat gevolg moet word voordat 'n klant toegelaat sal word om 'n rekening te open. Noem EEN stap. (2)
- 6.5 Sal korting toegestaan in die Geprojekteerde Inkomstestaat of in die Kontantbegroting getoon word, of in beide? Verduidelik jou antwoord volledig. (2)

		Werklike syfers vir die halfjaar geëindig 30 September 2010	Begrote syfers vir die derde kwartaal geëindig 31 Desember 2010
	Verkope	450 000	200 000
	Koste van verkope	(300 000)	A
	Bruto wins	150 000	B
	Ander inkomste	35 000	
	Oninbare skuld ingevorder	5 000	1 000
	Huur inkomste	30 000	C
	Bruto bedryfsinkomste	185 000	
	Bedryfsuitgawes	(110 400)	
	Waardevermindering	45 000	D
	Oninbare skuld	8 900	17 000
	Eiendomsbelasting	4 500	9 000
	Water en Elektrisiteit	15 000	30 000
	Diverse uitgawes	23 000	E
	Salarisse en lone	14 000	15 400
	Verlies met verkoop van bate		F
	?		G
	Bedryfswins	74 600	
	Rente-inkomste	24 000	H
	Wins voor rente-uitgawe	98 600	
	Rente-uitgawe (15% p.j.)	(45 000)	9 000
	NETTO WINS VIR DIE JAAR	53 600	

ADDISIONELE INLIGTING:

1. Florence Handelaars beoog om die winsopslag tot 100% op kosprys te verhoog vanaf 30 September 2010.
2. Volgens die huurooreenkoms met die huurder sal die huur jaarliks op 1 Oktober met 9% p.j. verhoog word.
3. Vaste bates met 'n drawaarde van R100 000 sal op 1 Desember 2010 vir R80 000 verkoop word. Die drawaarde van die bates sal na die verkope R500 000 beloop. Waardevermindering sal onveranderd bly teen 20% p.j. op die verminderdesaldo-metode.
4. Diverse uitgawes sal na verwagting met 10% vir die volgende kwartaal, geëindig 31 Desember 2010, toeneem.
5. As gevolg van die toename in oninbare skuld, het Florence Handelaars besluit om 'n voorsiening vir oninbare skuld van R2 500 op 1 Desember 2010 te skep.
6. Die Vaste Deposito by Remo Beleggings sal op 1 Desember 2010 van R300 000 tot R480 000 vermeerder. Die rentekoers van die vaste deposito sal onveranderd bly.

40

TOTAAL: 300